

G. ABDULLAYEWA, K. HALLYYEW

HARPLYK

1-NJI SYNP ÜÇIN OKUW KITABY

VI neşir

*Özbekistan Respublikasynyň Halk bilimi ministrligi
tarapyndan tassyklandy*

DAŞKENT «O'ZBEKISTON» 2011

УДК: 372.416.2
811.512.164(075)
ББК 81.2 Тип-9

Döwlet býujetiniň serişdeleri hasabyndan çap edildi. Mugt

Syn ýazanlar:

Mäşerip Saparow
Nazira Ahmedowa
Jumabibi Rejepowa

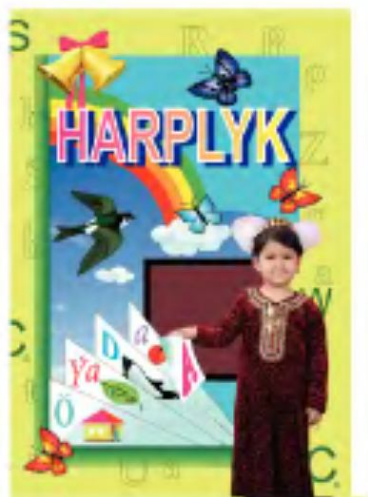
filologiya ylymlarynyň kandidaty
RTM başlangyç tälim bölüminiň başlygy
Dörtkök etrabyň 9-njy mekdebiniň
başlangyç synp mugallymasy

[]

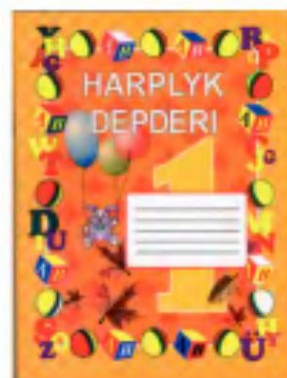
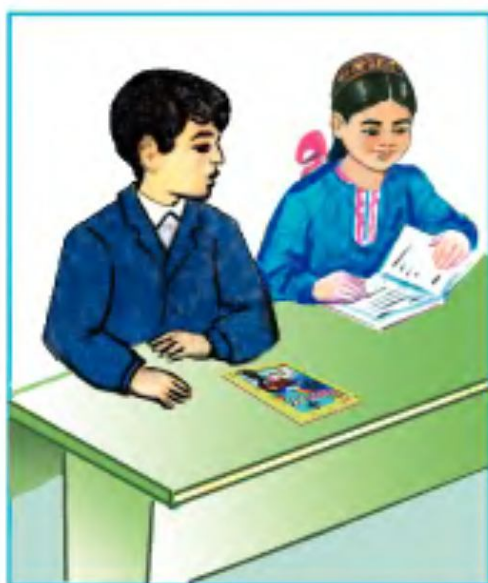
[] .

□□-□□□

□□□-□□

□□□-□□□

□□-□□□

□□□-□□□

□□□-□□

□□□

□□□

□□-□□

□□□

□□-□□

□□-□□□

□□-□□

□-□□□

□□-□□-□□

□□□

□□-□□□

□□-□□□

□□-□□□

□□□□

□□-□□□

□□-□□□-□□□

Aa

Aa

□-□□□

□-□□

□□

a a a a A A A A

Tt

Tt

□□□-□□□

□□□-□□

□□-□□

Ýý

ýý

□□□-□□□

ýaý

ýaý

ýa ý

taý

ý a ý

a ý

ý
t

aý

ý ý ý ýaý taý ý ý

Nn

Nn

n a n

naý

aýna

nan

Aýna, ana aý.

Anna

Aýna

Ata

n n nan naý N N

Mm

Mm

mama

ma ma

m a m a

ma-ma

ma-ta

a-ta

taý

nan

ana

at

ýaý

A-man

Ma-ya

Aý-na

A-ta

□□□-□□□

□□-□□

Ana Aman.

Ana ata.

Ana mama.

□□□-□□-□□

m m mama M M Maya

LI

L l

laý

l **a** **y**

laý

al

a-la

mal

tal

hal

ma-la

ma-tal

al-ma

A-lat

A-laý

Ta-lat

Talat, matal aýt.

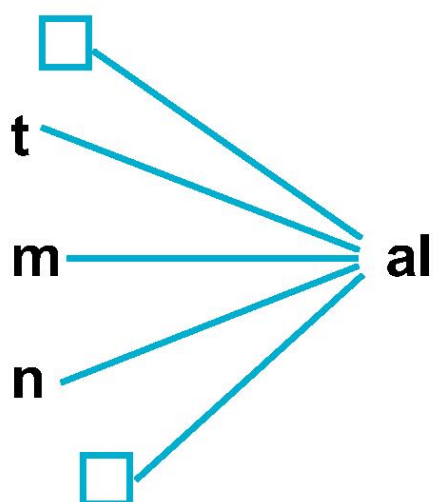
Maýa, alma al.

Aman ýalta.

Ýalan aýtma.

□□□□□

□□-□□

□□□

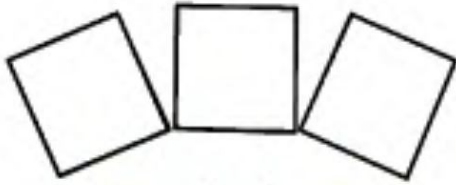

l l l / laý / alma / L L

Kk

Kk

kaka

ka ka

k a k a

□□-□□□

□□-□□□

□□-□□□

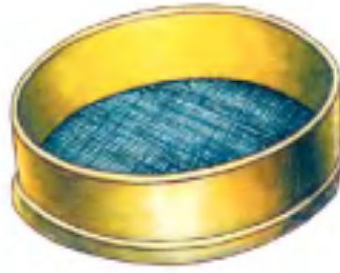
ta
a > ýak

kak
ka-nal
ak
lak

a-ýak
ka-ka
ýa-ka
ta-ýak

k/k k/kaka, ak K K

Ee

Ee

ene

e-ne

e ne

e-lek

e n e

ke-lem

et
el
men
mel
ýel

□□□-□□□

ýe-lek

Maýa, elek ele.
Aman, mel al.

e
ýe
mel

lek

Ke-mal

e e ene, elek, kelem E/E

iki

İi

iki

i ki

i k i

iki

it

kit

iým

i-lik

til-ki

ti-ken

iý-mit

ke-ýik

e-kin

il-ki

I-la-man

□□□-□□

□□□

i i i i iki tilki, it İ İ

Gg

Gg

galam

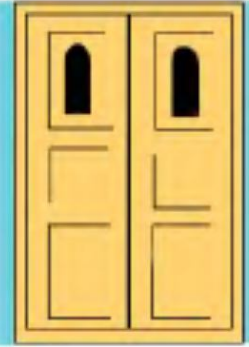
ga lam

g a l a m

A-ga

Ta-gan

Ýe-gen

□□-□□

□□□

□□□

ga $\begin{cases} \text{lam} \\ \text{nat} \end{cases}$

Tagan, ine gant al.
Ýegen, gel gaýmak iý.
Maýa, legeni al.
Aga ine geým.
Al geýin.

□□□-□□□

g/g gat-gat, galam G G

Pp

Pp

pag ta

p a g t a

pag-ta

□□-□□□

□□□-□□

— pi-le

— pal-ta

ine pap-ka

— pa-pak

pil

ý
g
t
l

ap

p pagta, penal P P

Ç ç

Ç ç

çe kiç

ç e k i ç

çay

çem-çe

ça-nak

ge-çi

ke-çe

Çe-men

ça-ga

çalt

çe

- kiç
- men
- p
- k
- n

ç ç çemçe Ç Ç Çemen

Uu

Uu

u n

gum
ka-nun
gu-lan
ul-la-kan

Uç-gun
Gul-man
Gun-ça
gu-lak

gul-pak

Gunça, ine un, ele.
Gulman, ine gumgan al.

□□□-□□□

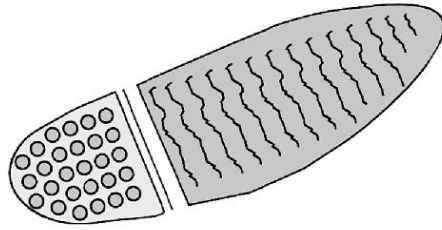

Ullakan gulp

/u u u/u un, uçar, ussa/

Yy

Yy

ýyl gyn

Yk-lym
Ýyl-gaý

y-lym
a-kyl
na-kyl

ý y l g y n

ýyl-gyn

□□□-□□□

ýy-lan

Ýylgaý akyly □ glan.

Yklym nakyl aýt.

Mag — tym — gu — ly

y y ylym y y Yklym

Ü ü

Ü ü

ü tük

ü t ü k

ütük

üç
mün
gül
kül

gün
güýç
güýç-li
kül-çe

□ □ □

□ □ - □ □ □

Aga, güýçli. Aman, ata mün.

ü / ü ü ü ütük, gül Ü Ü

Dd

Dd

d e p

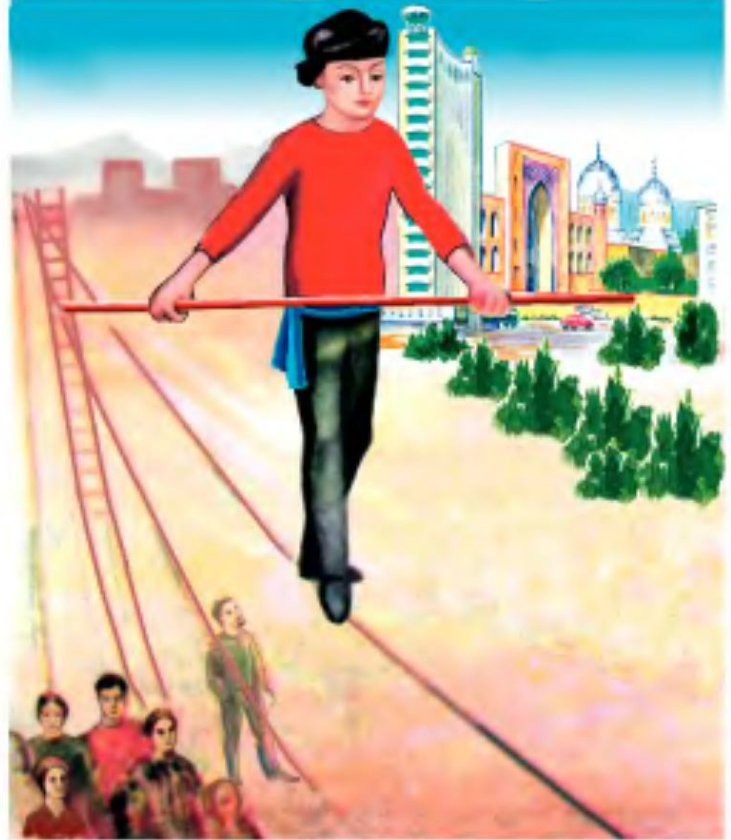
dep

□□-□□□

□□-□□□

dag
de-pe
dü-ýe
del-lek

da-ýy
tüý-dük
mek-dep
dü-kan

Me-di-ne
Gel-di
düýn
düýp

d/d d d depe, dag, igde

DÜLDÜL AT

Ine düldül at.
Geldi, düldül ata mün, diydi
Medine.
Geldi düldül ata mündi.

de pe

ig de

Gel di

a dam

D D Ine düldül at.

Oo

o dun

o d u n

on
ol
ok
ot

tok-mak
ot-ag
ýo-mak
ço-kaý

Po-lat
og-lan
ýolka
ýo-da

□□□-□□□

□□-□□

Polat, ýomak aýt.
Polat ona golaý
ýomak aýtdy.

to-kaý

o p o Polat akyllý oglan

- Ine Aman, Ogulaý, Polat.
- Ogulaý, Polat kitap okady.
- Aman okamadymy?
- Ýok.
- Ol oýnady.
- Ogulaý, Polat
kaçalkada oýnady.

□□-□□-□□□

0 0 0 Ogulaý, Polat

Ää

Ää

ä dik

ä d i k

ädik

äý-nek

ä-lem

kä-di

çäý-nek

nä-me

nä-çe

gä-mi

çä-ge

Täç-gül

Lä-le

Gü-lä-lek

kä-ki-lik

— Täçgöl, ol näme?

— Ol çäýnek.

— Täçgöl, çäýnege çay demle.

— Läle, Gülälek, al çay iç.

□□-□□

□□-□□□

älemgo□a□

ä ä äynek, kädi Ä Ä

LÄLE

- Läle lälük.
- Ol uly ýolda oýnady.
- Läle, ýolda oýnama!

Läle näme etdi?
Gülälek näme etdi?
Gülälek läle kakdy.

ä ä ä ä Läle lälük

Bb

Bb

baýdak

baý dak

b a ý d a k

bal
bag
ba-lyk

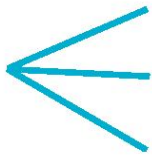
ba-dam
bil-bil
bu-lut

oba
Bi-ke
ba-ba

□□□-□□□

Bu kim?

Ol — Bibi
— Beki
— Baba

□□□-□□

b b baba, bulut, baydak

BUKULLYM

Bibi, Beki, Baba bagda bu-
kullym oýnady. Baba bukuldy.

— Baba, Baba, — diýdi Bibi.

Baba, kuku, — diýdi.

— Baba, indi men bukulýan.

— Bolýa, bukul, — diýdi Baba.

B B B / Baba bukuldy.

Rr

Rr

ren de

r e n d e

rende

kür-re
dur-na
gar
ary

Ma-ral
Ba-tyr
Ba-bur
Gar-ry

gar-ga

Maral, gara ruçkany al.
Batyr raketa mündi.
Garry traktorçy.
Babur — beýik □a□yr.

ary

ga-ra-ly

Bu
näme?

r r r r ruçka, rende

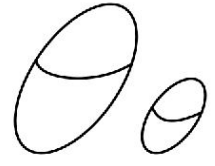

ROBOT

Robot — demir adam.
Ol bilimlidir.
Ana, ol gelyär.
— Robot, aýt, bu näme?
— Bu raketa, ol uly.
Men raketany buraýaryn.
Robot raketany burady.
Raketa belende uçdy.
Robot näme diýdi?

R R R Robot bilimlidir. 🛎

Ö ö

ör dek

ö r d e k

ördek

köl
öy
möy
gök

Ö-de
Ö-re
köy-nek
kö-me-lek

□□□-□□□

KÖL

ç
k
b → öl

- Öde, bu näme?
- Bu göm-gök köl.
- Ol näme?
- Ol ördek.

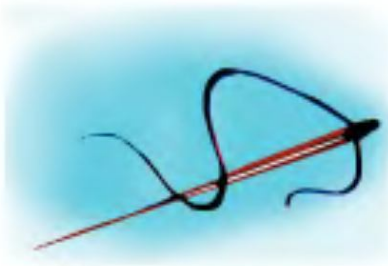

□□-□□□

Ö Ö Ö Öde, bu köl.

Ňň

Ň Ň

iň ñe

i ñ ñ e

iňňe

teň-ňe

gaň-ňa

leň-ňeç

töň-ňe

müň

giň

çuň

iň

Meň-li

o-ňa

ma-ňa

o-ňat

Meňli iňňe bilen elde ýaka
tikdi.

Ýaka oňat eken.

Ol maňa ýakdy.

□□□

□□□-□□

Bu näme?

Ň Ň Ň iňňe, leňňeç

OKAŇ, ÝAT TUTUŇ

Iňňe — iňňe,

U□y — diňňe.

Bal — balyna,

□ek — □ekine.

Gotur geçi,

Möle geçi,

□alalaň — □apbaň,

Güleleň — güpbeň.

Ýaryl — bö□□ül,

Tur, □en çyk!

□ana□aç.

ns ns ns Gülelenş güpbenş

Ww

W w

wa tan

w a t a n

watan

mi-we
ga-wun
pa-law
wa-gon

eý-wan
kuw-wat
wa-ka
ma-wy

We-li
We-kil

We-pa
Döw-let

□□-□□-□□-□□□

w w w watan, miwe

ATA-WATAN

Meniň Ata-Watanyň owadan.
Onuň tebigaty örän baý.
Men Ata-Watanyň gowy gör-
ýärin.

Watan — ene,
Boşagaý — altyn.

Çagalar! Watana wepaly boluň!

W W Watan, Weli

Ss

Ss

sa gat

s a g a t

sagat

sa-lam

sa-ýa-wan

sa-çak

san-dyk

Ser-dar

Set-dar

Sa-par

Se-nem-gül

□□□-□□

□□-□□-□□□

□□□-□□□

□□-□□□

□□-□□□-□□□

Arassaçylyk — bu saglyk.

s / s s sagat, yssy, salam

SALAM

Edepli oğlan ululary görende:

— Salawmaleýkim, — diýýär.

Ulular bolsa:

— Waleýkimessalam, — diýýärler.

Çagalar, muny ýatda saklaň!

Matal

Edep altyndan gymmat.

Ş Ş Serdar salam berdi

Hh

Handwritten cursive letters 'H' and 'h'.

ha ly

h a l y

haly

he-re-ket

he-ka-ýa

ha-ly-pa

hüý-pü-pik

Haý-dar

Ha-san

Hy-wa

Mä-hri

Hemra

hat

ha-bar

ha-ryt

ha-ýat

ha-tar

hy-ýar

no-hut

haý-wan

ha-sap

Bu näme?

Bu hora ☐

Hikmeti okaň:

Hormat etseň,

hormatlanarsyň.

Çekseň ☐ähmet ýagar rähnet.

Handwritten cursive practice on lined paper: *h h h hormat haly*

SÖHBET

Mähri Heselden sorady:

— Hesel, hyýar we behi nirede bolýar?

— Hyýar bossanda, behi bolsa bagda bolýar.

— Mähri, indi sen menden sora: Bilbil we hüýpüpik näme edýär?

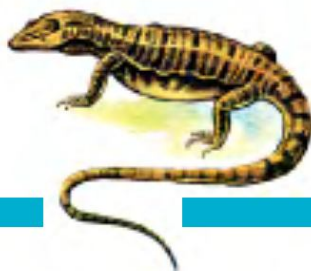
— Olar saýraýarlar.

Nakyl

Dost — dostuň aýnasy.

Il Il Hesel behi uyd

Zz

Z z

zem zen

z e m z e n

zem zen

zem

söz

zen

le

sö

göz

□□□-□□□

□□□-□□□

□□-□□□

z z z / zemzen, zygyr

zy-gyr
ze-hin
saz
söz

gyz
ba-zar
gar-pyz
güýz

E-ziz
Zöh-re
A-zat
Ze-li-li

DANALARYŇ SÖZI

Az sözle, saz sözle,
Elmydam uzagy gözle.
Okap alsaň sözleri,
Dana bolup ösersiş.

GAZ

Kakyp ganatyn,
gagyldaýar gaz.
— Siz bilen — diýýär, —
Oýnaýyn biraz.
— Bolýa oýnalyň,
Hezil edeliň.
Dost bolup mizemez,
Ýaýnap oýnalyň.

/Z Z /Z Zohre, /gaz /

Jj

Jj

jüý je

j ü ý j e

jüýje

jaý

jaň

jigi

jö-wen

Ju-ma

Je-mi-le

Jep-bar

Jeý-hun

Jeren jigisine jorap dokady.

Jeýhun derýa.

Jeren we Jamal jana-jan jora.

üje

jorap

Bu näme?

j j j j jüýje jkjiki

MÜRZE ULUGBEK

Babamyz Mürze Ulugbek uly alym bolupdyr. Ol münejjim bolup ýyldyzlary synlapdyr. Köp kitaplary ýazyp ony bize galdyrypdyr.

Ulugbegi бүтін дүнýä alymlary bilýär.

Çagalar siz hem kitaby söýüň!

7/7 Teren joran dokady.

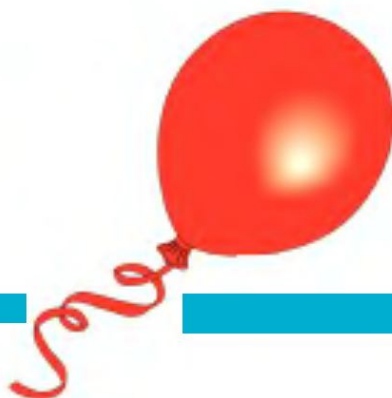

Ş ş

Ş ş

ş a r

şar

kä-şir

□□□-□□

daş-de-şen

iş
aş
daş

mäş
keş
şah

baş
gaş
yaş

guaş
diş
gyş

şa-ly
şa-hyr
şä-nik
şä-her

Şi-rin
A-ly-şir
Şa-bat
Şa-my-rat

Alyşir Nowaýy — beýik şahyr.
Şahyryň şöhraty ýer şaryna ýaý-
randyr.

ş ş şaşka, şahyr, şänik

ALYŞIR NOWAÝY

Alyşir ýaşlygyndan edepli we zehinli oglan bolupdyr. Köp kitap okapdyr. Olary ýat tutupdyr. Beýik şahyr Alyşir Nowaýy şeýle diýipdir:

— Balalarym, bilimli, dana boluň!

Az-az öwrenip dana bolur,
Damja-damja ýyglyp derýa bolur.

Ff

Ff

fo nar

f o n a r

fonar

fab-rik

far-tuk

fut-bol

fon-tan

Fer-ga-na

Af-ri-ka

Fa-ra-by

Fe-ruz

şarf

— Bu näme?

— Bu fontan.

telefon

Bu näme?

f f f fontan, fonar F F

Žž

Ž ž

haž žyk

h a ž ž y k

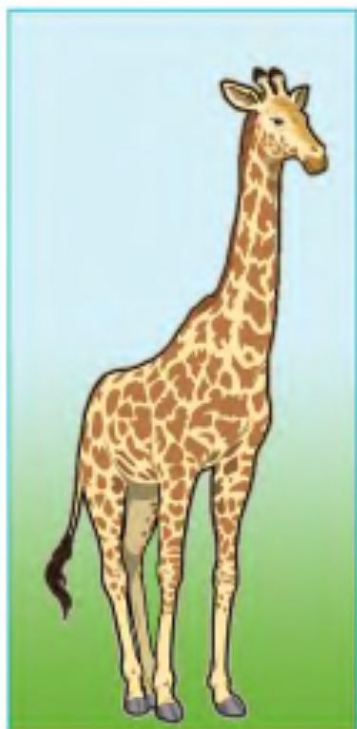
haž-žyk

žur-nal

e-taž

etažly jaý

Jeren **žurnal** okady.

Ol köp **etažly** jaýda ýa-
şaýar.

Biziň şäherimizde **etažly**
jaýlar örän köp.

Şäherimiziň haýwanat ba-
gynda **žiraf** bar.

ž ž žiraf, žurnal Ž Ž

ATALAR SÖZİ — AKYLYŇ GÖZİ

Eý perzent, sen mydama
peýdaly işleri et.

Peýdasyz işe el urma. Peý-
da-zeleliň tapawudyny bil.

Abdulla Awlany

*

Akyl bolsaň, söz aýtmagyn,
Nobat berilmegen ýerde.

Magtymguly Pyragy

*

Magtymguly, sözüň bilene sözdür,
Bilmedik adama gury owazdyr.

MAGTYMGULY PYRAGY

Magtymguly gündogaryň beýik şahyry we akyldarydyr. Ol ýaşlygyndan kitaby örän söýüpdür. Köp okapdyr.

Magtymgulynyň goşgulary biziň üçin öwüt-nesihatdyr.

İÇİNDE

Durna aýdar: — Uçar men,
Bagdat suwun ier men.
Gyş Hindistan göer men,
Lälezarlyk içinde.

Düye aýdar: — Otlar men,
Otlar ýerim ýatlar men,
Elmydama botlar men
Selin, sazak iinde.

Ýaby aýdar: — Men gende
Üstüme münen bende,
Azabym köpdür günde,
Özüm hyzmat iinde.

Magtymguly

Nakyllar

Bilimli kişi ozar,
Bilimsiz kişi tozar.

Akyldan artyk baýlyk ýok,
Saglykdan gymmat zat ýok.

Ir turan işinden dynar.
Bu günki işiňi ertä goýma.
Çekseň zähmet, ýagar rähnet.

Altyn ýerde ýatmaz,
ýagşylyk ýolda galmaz.

Okasaň, bilim alarsyň,
Hemme zady bilersiň.

GÜLÇİ GYZ

Ertir-agşam gül bilen,
Gümra bolup ýörşüni.
Görsen-e sen Güljanyň.
Güli gowy görşüni.

Doly täsin güllerden,
Howludaky kölçeler.
Bar kişiniň höwesi,
Atyr ysly gül-çemen.

Ahmet Mämmedow

TAPYŇ!

Mele donly, pes boýly.

Tap-tap edýär,
aşagyndan kerwen geçýär.

Pes-pesejik boýy bar,
ýedi gatly dony bar.

Agy — ak, garasy — gara,
Guýrugy garyş sere.

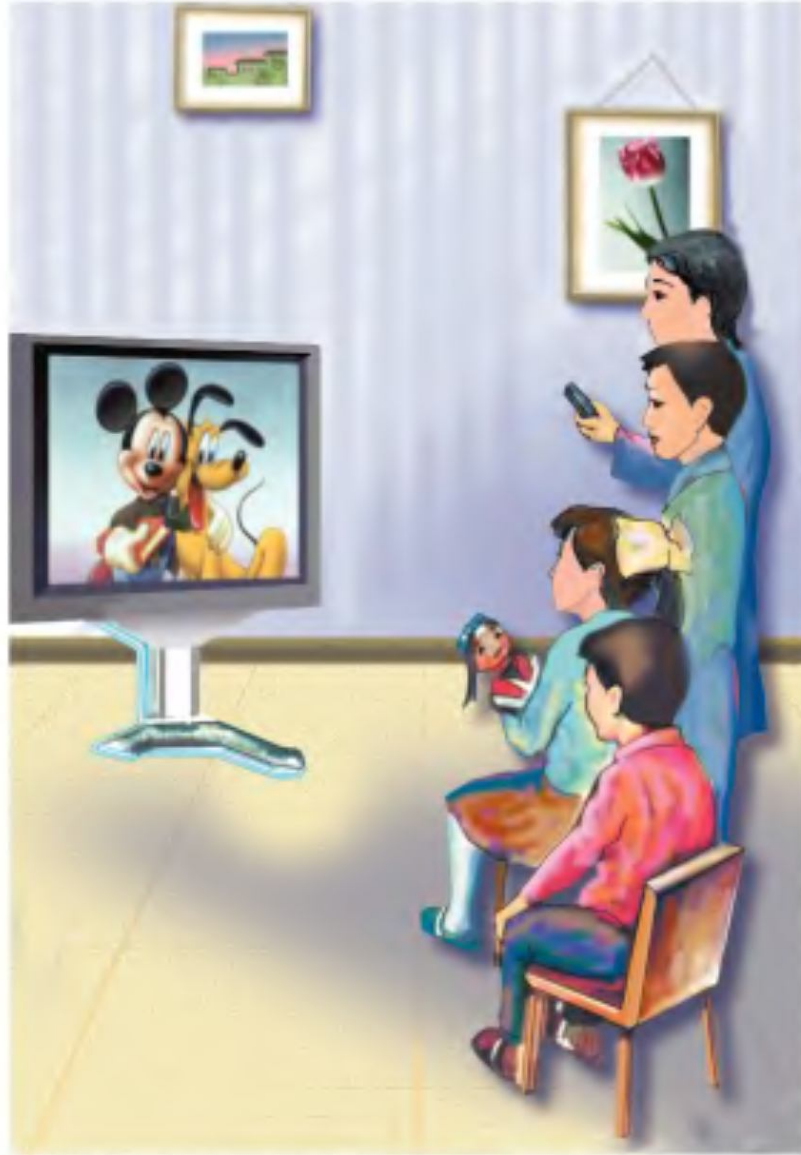
MEN EJEMIŇ KÖMEKÇISI

Ejem güler ýüz bilen,
Süýji-süýji söz bilen,
Diýýär: — Düşbi gyzym sen,
Işe gitsem, yzym sen!

Kakamyň guwanjy men,
Diýýär maňa: Gulpaklym!
Ejemiň daýanjy men,
Ogşap diýýär: — Akyllym.

(H. Seyit)

TELEWIZOR WE BIZ

Telewizor hemmeleriň öýünde bar. Telewizorda biz çagalar üçin örän gyzykly zatlar görkezilýär. Çagalar üçin agşam ertekisi we dürli multfilmler görkezilýär.

Biz telewizorda okuw gepleşiklerini hem görýäris.

Boljak oylan bařdan belli.

*

El h n ri il gezer.

*

 edi  l e, bir kes.

*

H n ri  wren-de,  ygren.

ÇEPER GYZLAR

Berçin bilen Çemengül iki dogan.

— Çemengül, gel ýaglyk tikeliň, — diýdi Berçin.

— Bolýa, ynha şu mata-dan tikeris.

Men gaýçy bilen gyrkyp bereýin.

Sen bolsa gyzyl reňkli nah saýlap al.

Gyrasyna owadan gülüň suratyny çekersiň.

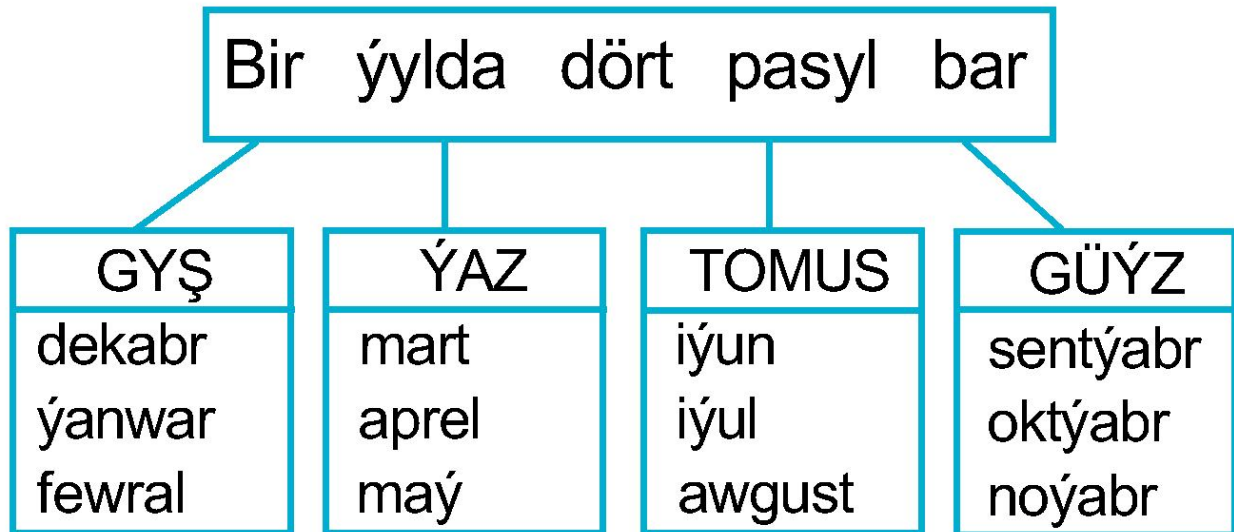
Ýaglygy enemize sowgat ederis.

Nakyl

Işliniň işi biter,
Işsiziň günü geçer.

ÝATDA SAKLAŇ!

Pasyllar we günler

Bir hepdede ýedi gün bar:
duşenbe, sişenbe, çarşenbe, pen-
şenbe, anna, şenbe, ýekşenbe.

Nakyllar

Az sözliniň göwni ýaz.

*

Gyşy gyşlamadygyň ýazy ýazlamaz.

KITAP, MENİŇ DOSTUMSYŇ

Her sahypaň meň üçin
Bir hekaýat sözleýär.
— Okap, alym bolgun, — diýip,
Ýagşy niýet eçilýär.
Şoň üçinem diýýärin:
«Kitap, meniň dostumsyň».

Zafar Diýar.

Söhbeti şirin dostum,
Durşuna bilim dostum.

ELIPBIÝ

Aa

(a)

Aa

Bb

(be)

Bb

Ç ç

(çe)

Ç ç

Dd

(de)

Dd

Ee

(e)

Ee

Ää

(ä)

Ää

Ff

(ef)

Ff

Gg

(ge)

Gg

Hh

(ha)

Hh

Ii

(i)

Ii

Jj

(je)

Jj

Žž

(že)

Žž

Kk

(ka)

Kk

Ll

(el)

Ll

Mm

(em)

Mm

Nn

(en)

Nn

Öö

(ö)

Oo

Ss

(es)

Ss

Uu

(u)

Uu

Yy

(y)

Yy

Ňň

(eň)

Ňň

Pp

(pe)

Pp

Şş

(şa)

Şş

Üü

(ü)

Üü

Ýý

(ýy)

Ýý

Oo

(o)

Oo

Rr

(er)

Rr

Tt

(te)

Tt

Ww

(we)

Ww

Zz

(ze)

Zz

HARPLYK BAÝRAMY

Tizara Harplyk baýramy bolar. Gowuja taýýarlanyň.

Biriňiz aýdym aýdarsyňyz. Başgaňyz tans edersiňiz. Şonda siz dürli öwrenen harplaryňyz bilen başlanýan matallary we tapmaçalary aýdarsyňyz. Sebäbi siziň hemmäňiz gowy okamagy, owadan ýazmagy öwrendiňiz ahyryn.

Siz Harplyk baýramyna nähili taýýarlanýarsyňyz?

Matallar

Özi bir garyş
Dili müň garyş.

(Galam).

Iňňesiz tikin gördüm.

(Hat).

Birje gulaç boýy bar,
Alty gara gözi bar.

(Penjire).

Ýörän ýoly demirdir,
lýmiti ýag, kömürdir.

(Otly).

GURBAGA WE IÇÝAN

(*Erteki*)

1

Bir gurbaganyň ýanyňa bir içýan ge-lip:

— Gurbaga, gel, ikimiz dost bolaly — diýipdir.

Gurbaga:

— Bolýar — diýipdir.

Soň bu ikisi barýarkalar, öň-lerinden ýap çykypdyr.

Şonda içýan:

— Gurbaga dost! Men bu ýap-dan geçip bilmen — diýipdir.

Onda gurbaga:

— Dost, men seni arkama alar-da ge-çiräýerin — diýipdir.

Olar suwuň ortasyna baranla-
rynda, içýan gurbagany çakypdyr.

— Ýeri, içýan dost, bu näme
etdigiň? — diýip sorapdyr.

Içýan:

— Bu meniň kärim-dä — diýip,
jogap beripdir.

Gurbaga:

— Seniň käriň şu bolsa, biziň
hem seniň ýaly «dost» üçin kä-
rimiz şu — diýip, suwa çümüp gi-
dipdir.

Içýan bolsa suwa gark bolupdyr.

ÝOLKA

Ýolka hödür etse-de,
Her pasyl bir köýnegi,
Halaýar ol baharyň
Köýnegini geýmegi.

Ähli baglaň geýmini.
Çykarsa-da güýz gelip,
Diňe ýolka tokaýda
Ömür sürýär ýaz bolup.

Ýolka baýramyna nähili taýýarlan-
ýarsyňyz?

Täze ýyly nirede kim bilen garşy
alýarsyňyz?

Surata seredip Ýolka baýramy
barada gürrüň edip beriň.

SAPAKDAN DAŞARY OKUW

ÝYLDYRYM ÇAKANDA

Garryja mama
Sanajyn kakdy,
Gögi ýandyryp
Ýyldyrym çakdy.

«Ot söndürijä»
Edeýin habar,

Galandyr olar
Mundan bihabar»

01-i aldym,
Ýyldyrym söndi.
Olara näme
Diýerkäm indi?!

Seýitmämmet Hydyrow

Goşgyny ýat tutuň.

PYŞDYLYŇ UKUSY

Şemaldan gyşyň habaryny alan Pyşdyl uka gitdi. Gyş geçip, gögeren otlaryň ysy burnuna uranda, ol oýandy. Düzlükde pyşşyldap, otlap ýören pyşdyly görüp, çöl haýwanlary onuň daşyna üýşdi.

— Pyşdyl, biziň sähramyza asmandan ak gül döküldi, sen ony görmediň.

— Pyşdyl, düzde peşmekler ylgaşdy, sen olaryň ýaryşyny görmediň.

— Pyşdyl, biziň arkamyzy bulutlar ýuwup berdi, seniň arkaň ýuwulman galdy...

Pyşdyl haýwanlaryň sözünü diňläp, hiç zat diýmedi-de, ýekeje sapar uludan bir pallady.

Yssy düşdi, otlar gurady, pyşdyl ýene uka gitdi. Güýz ýetip geldi. Güýz ýagmyryndan yzgar alyp, gögeren otlaryň ysyna pyşdyl

oýandy. Düzlükde pyşşyldap, otlap ýören pyşdyly görüp, çöl haýwanlary onuň daşyna üýşdi.

— Pyşdyl, sähra ak oda ýandy, sen ony görmediň.

— Pyşdyl, köleriň suwy bugaryp, asmana uçdy, sen ony görmediň.

— Pyşdyl, bakjada gawun gutardy, baglarda — iýmiş, sen ony görmediň.

Pyşdyl haýwanlaryň sözünü diňledi-de, ýekeje sapar uludan bir pallady.

Görşüňiz ýaly, diňe adamlaryň arasynda däl, hatda haýwanlaryň arasynda-da ýaltalar bolýar.

ŞAGALYŇ AGYSY

— Şagal, aý şagal, seni to-wuklara çopan etdiler.

Şagal aglamaga başlady.

— Şagal, aý, şagal, sen näme
üçin aglaýarsyň?

— Siziň sözüňiz ýalan bolaý-
masyn — diýip aglaýaryn.

Allaberdi Haýydow.

Ýumuş: hekaýajyklary okap gürrüň
edip beriň.

ALABAHAR

Üçekde öýläňçi
Dynman dep kakar,
Pitikläp pyşdylyň
Ukusyn ýakar.

Örüzer hinine
Girip garynjaň,
Baryp gulagyndan
Çeker ýorunjaň.

Asmanda süsüşýän
Goçlaň buýnuzy

Ýalpyldap ot alar,
Gümmürdär sesi.

Ýaglar çöp otlary
Ýaşyl gultagyn,
Kömelek boz ýerde
Silker telpegin.

Oslagsyz çakyşyn
Edip çybygyň,
Pyntyk gabygyny
Deşer çybygyň.

Säheriň ukusy
Bal ýaly süýjär,
Şonda-da galmarys
Okuwdan gijä.

Myratgeldi Söýegow.

Ýumuş: goşgyny labyzly okaň.

AKPAMYK

(Türkmen halk ertekisi)

Bir bar eken, bir ýok eken. Gadym wagtda bir adamyň ýedi sany ogly bar eken. Bula-ryň käri aw awlamak eken. Bularyň birem gyz dogany ýok eken. Bir eneleri göwreli bolupdyr. Enesiniň aý-güni dolan wagty, bular awa gitmekçi bolup, atasyna:

— Biziň gyz doganymyz bolsa, howlymyzyň agzyndan gurjak asyp goýuň, erkek doganymyz bolsa, ok-ýaý goýuň — diýip gidipdirler.

Bularyň yzynda gyz dogany bolupdyr. Atasy derwezeden gurjak asyp goýupdyr. Emma goňşulary ýamanlyk edip, muny aýryp, ok-ýaý asyp goýupdyrlar. Bular awdan gelenlerinde, ok-ýaýa gözleri düşüp: «Hudaý bize gyz dogan bermändir» diýip öýkeläp, gidip bir dagyň

gowagynda jaý tutup, aw awlamak bilen gün görüp başlapdyrlar.

Indi bular bu taýda galsynlar, habary täze bolan gyzdan alyň.

Ertekiniň dowamyny özbaşdak okaň.

DOSTLUK GÜZERI

Goşa tuduň astyndan,
Akýar obanyň ýaby.
Gelseň hezil üstünden,
Howanyň yssy çagy.

Tolkunlary gulaçlap,
Hoştap suwun boýlamak,
Gör, nähili hezillik,
Suwa düşüp oýnamak!

Ýañlandyryp uzagy,
Joşýar şatlyk-şagalaň.
Bu ýer dostluk güzeri
Boldy ähli çagalaň.

Bolsa tersleşen çaga,
Basym el berip ele,
Dury suwa düşmäge,
Gelýär tirkeşip bile.

Suw sepişip oýnaýar,
Kine goýman göwünde.
Ähli öýkäň aýrylýar
Bu güzeriň suwunda.

Ýaban Rozyýew.

Ýumuş: goşgyny ýat tutuň.

Abdullaýewa G.

A-13 **Harplyk:** 1-nji synp üçin okuw kitaby / G. Abdullaýewa, K. Hallyýew. – V neşir. – D.: «O'zbekiston», 2011. – 80 sah.
I. Hallyýew, Kamiljan.

ISBN 978-9943-01-073-4

УДК: 372.416.2 +811.512.164(075)
ББК 81.2 Тип-9

Qumri Abdullayeva, Komiljon Holliyev

HARPLYK

(Alifbe)

turkman tilida

1-sinf uchun darslik

Redaktor *Ş. ABDULLAÝEWA*
Çeper redaktory *H. MYHMANOW*
Tehredaktor *U. KIM*
Korrektor *Ş. ABDULLAÝEWA*
Kompýuterde sahaplaýjy *N. BEGMATOWA*

Neşirýat lisenziýasy AI 158. 14.09.2009. Çap etmäge rugsat edildi 12.01.2011.
Ölçegi 62x84¹/₈. Arial gamiturası. Ofset usulynda çap edildi. Şertli n.l. 9,6.
Neşir I 10,15. 861 nusgada çap edildi. Sargyt 11-44.

Özbekistanyň Metbugat we habar agentliginiň
«O'zbekiston» neşirýat-çaphana döredijilik öýünde çap edildi.
100129, Daşkent, Nowaýy köçesi, 30.